

Hove Tri

Sendes som e-post

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2015/1320 / FMAAAGO

Dato
01.06.2015

Dispensasjon for Hove Tri 2015 i Raet landskapsvernområde i Arendal kommune

Vi viser til søknaden deres mottatt 16. mars 2015 om dispensasjon fra verneforskriften for gjennomføring av idrettsarrangementet Hove Tri 2015 i Raet landskapsvernområde (LVO) i Arendal kommune.

Vedtak

Fylkesmannen i Aust-Agder fatter, med hjemmel i nml. § 48, følgende vedtak:

Arendal Triathlon gis dispensasjon fra verneforskrift for Raet landskapsvernområde i Arendal kommune (FOR-2000-12-15-1462) for gjennomføring av arrangementet Hove Tri 2015.

Arrangementet med nødvendig opp- og nedrigging kan gjennomføres som omsøkt lørdag 13. og søndag 14. juni 2015 på følgende vilkår:

- **Arrangøren må sørge for at alle former for avfall blir fjernet umiddelbart etter endt konkurranse, slik at Raet LVO fremstår i minst like god tilstand som før arrangementet tok til.**
 - **Midlertidig elementbro må fjernes umiddelbart etter endt konkurranse, og alternativ traktorvei/folkesti langs Hovekilen holdes stengt under arrangementet, med mindre det oppstår en situasjon som krever at traséen åpnes for motorisert ferdsel.**
 - **Midlertidige tekniske innretninger som er tillatt oppført under arrangementet, må rigges ned så snart som mulig samme dag som arrangementet avsluttes.**
 - **Alle typer løypemerkinger knyttet til arrangementet skal fjernes etter endt konkurranse.**
 - **All parkering må foregå utenfor verneområdet.**
 - **Trasé for Swimrun-konkurransen må legges om slik at denne ikke berører holmen nærmest Hove Camping. Før arrangementet må arrangøren sende inn revidert kart med ny svømmetrasé til Fylkesmannen for godkjenning.**
-

Bakgrunn

Arendal Triathlon planlegger å gjennomføre triatlonkonkurransen Hove Tri 2015 lørdag 13. juni og søndag 14. juni 2015, med tilsvarende gjennomføring som tidligere år, på Hoveodden på Tromøya i Arendal kommune. Dette medfører at store deler av konkurransen vil foregå innenfor vernegrensen for Raet LVO. Som i 2014 vil arrangementet gå over to dager for å redusere belastningen på omgivelsene og egen organisasjon som følger av økt deltakerantall.

Nytt av året er delarrangementet *Swimrun* på lørdag, der deltakerne i lag på to personer vil veksle mellom å løpe og svømme i området rundt Hoveodden. Svømmestrekningene er planlagt mellom Hoveodden og Gjessøya samt sluttet distanse fra handikapbrygga til stranda ved Hove camping. Det vil bli åpnet for inntil 200 deltakere på denne konkurransen.

Antall påmeldte utøvere til arrangementet har økt gradvis siden oppstarten i 2009. Til fjorårets konkurranse, som inkluderte norgesmesterskap (NM) for seniorer på normaldistanse, var det påmeldt totalt 1400 deltakere. I tillegg vil det bli arrangert Hove Tri Junior 13. juni, for 200 barn i alderen 9-13 år. Det må også ventes et betydelig antall tilskuere til området. Arrangementet vil videre generere en del trafikk, både under gjennomføringen og i for- og etterkant i forbindelse med opp- og nedrigging av utstyr. Start og målgang vil være ytterst på Hoveodden, og her vil det derfor bli noe tilrettelegging for deltakerne, som sykkelstativer, løypemerking mv. Det vil også bli merket løypetraséer på stinettet i landskapsvernområdet for øvrig.

Arrangøren samarbeider med Hove camping og disponerer campingens lokaler under arrangementet, bl.a. vil kafé og sanitæranlegg bli benyttet. All parkering vil foregå inne i Hove leir, slik at deltakere og publikum vil måtte gå til fots ut til Hoveodden.

Fordi løpetraséen krysser sykkeltraséen på den asfalterte veien mellom Hove camping og Hove leir, ønsker Hove Tri å montere en midlertidig elementbro i krysningpunktet. Dette medfører at større kjøretøy, som f.eks. store campingbiler eller redningskjøretøy, ikke kan benytte den ordinære veien til og fra Hove camping. Det er derfor ønskelig at skogsbilveien, som går nordvest for bilveien, åpnes for trafikk i unntakstilfeller hvor store biler må ut eller inn av arrangementsområdet. Ambulanse og øvrig normaltrafikk vil kunne passere broen. Arrangøren har hatt tilsvarende ordning siden 2011, uten at det noen gang har vært nødvendig å ta i bruk skogsbilveien.

Juridisk grunnlag

Raet landskapsvernområde (LVO) ble vernet ved kgl.res. av 15. desember 2000. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet landskapsvernområde med plante- og fuglelivsfredning, Arendal kommune, Aust-Agder, FOR-2000-12-15 nr. 1462* (verneforskriften).

Formålet med Raet LVO fremgår av verneforskriften § 2, som lyder:

Formålet med landskapsvernområdet er å bevare det egenartede natur- og kulturlandskapet med kvartærgeologiske forekomster og særegent dyre- og planteliv knyttet til Raet i Aust-Agders kystområde.

Omsøkte arrangement vil for en stor del kunne foregå uten å komme i konflikt med

vernebestemmelsene. Deler av arrangementet omfatter imidlertid tiltak som krever dispensasjon fra verneforskriften for Raet LVO.

Vernebestemmelsen i verneforskriften § 3 nr. 1 lyder:

Området skal være vernet mot alle aktiviteter og inngrep som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter.

Verneforskriftens bestemmelser i § 3 nr. 1.1 angir forbud mot en rekke tiltak, herunder oppføring av anlegg og tekniske innretninger på land.

Vernebestemmelsen i verneforskriften § 3 nr. 1.3 lyder:

Vegetasjonssamfunn knyttet til strandsonen, herunder havstrand og enger, er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse utover det som følger av tiltak i medhold av punkt 2 og 3 og kap. V og VI.

Videre er det angitt forbud mot motorisert ferdsel i utmark i verneforskriften § 3 punkt 1.5 samt forbud mot lavtflyging under 300 meter i § 3 punkt 1.6.

Etter Fylkesmannens vurdering omfattes ikke de omsøkte tiltakene av de spesifiserte unntaksbestemmelsene i verneforskriften, og de vurderes derfor mot den generelle dispensasjonsbestemmelsen gitt i lov om forvaltning av naturens mangfold, (naturmangfoldloven/nml.) § 48. Naturmangfoldloven § 48 gir en ny, generell dispensasjonsbestemmelse som også er gitt virkning for verneforskrifter opprettet med hjemmel i naturvernloven av 19. juni 1970. Dette medfører at generelle dispensasjonsregler i verneforskrifter opprettet med hjemmel i naturvernloven er satt ut av kraft.

Naturmangfoldloven § 48 åpner opp for dispensasjon fra verneforskrifter dersom tiltaket eller aktiviteten ikke strider mot vernets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Dispensasjonsbestemmelsen er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle og særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Etter § 7 i naturmangfoldloven skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter § 48. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Fylkesmannens vurdering

Forvaltningsmyndigheten har mye kunnskap om Raet LVO. Verneverdiene er dokumentert gjennom verneprosess, og det er nylig revidert forvaltningsplan for verneområdet. Det er også i senere år gjennomført botanisk kartlegging av ytre strandsone på Tromøydelen av landskapsvernområdet. Dette, sammen med erfaringskunnskap fra tidligere gjennomførte Hove Tri-konkurranser, utgjør kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold og effekter av omsøkte tiltak anses som tilstrekkelig, og nml. § 9 tillegges følgelig liten vekt.

Store deler av arrangementet ønskes lagt ytterst på Hoveodden, som bl.a. består av strandeng. Slitasje, tråkk og ledegjerder mv. vil kunne være uheldig for vegetasjonen, og grad av slitasje avhenger av kombinasjonen av bruksintensitet og vær- og markforhold. Hoveodden er imidlertid et meget populært utfartssted gjennom hele året, og har høy bruksintensitet på utfartsdager som helger og helligdager. Fylkesmannen anser at konkurransedeltakernes bruk av området vil være intensiv, men likevel svært begrenset i tid og areal. Så langt har ikke arrangementet medført vesentlig større slitasje enn ordinær friluftslivsbruk utgjør. Det er ikke registrert spesielt sårbare eller sjeldne arter på lokaliteten, og vår vurdering er at strandeng-lokalitetene ikke vil bli vesentlig påvirket, jf. nml. § 10.

Faren for slitasje og skade på verneverdier øker imidlertid med antall deltakere. Fylkesmannen vil derfor følge arrangementet videre, spesielt med tanke på økningen i deltakere og arrangementets varighet. Til dette kommer også at Fylkesmannen de senere år har opplevd en pågang fra andre når det gjelder ulike arrangementer som ønskes gjennomført i verneområdene.

Utenfor strandenglokaliteten vil konkurransen foregå på tilrettelagte stier og asfaltert grunn med lav sårbarhet for slitasje. Svømme-, løpe- og sykle-aktivitetene anses i sum å være av en slik karakter at de ikke krever dispensasjon fra vernebestemmelsene. Gjerding og kanalisering må foregå med lette innretninger som ikke trenger å fundamenteres i bakken.

Gangbroa som søkes oppført under løpet vil i følge søknaden kunne oppføres enkelt. Tiltaket må imidlertid etter Fylkesmannens vurdering anses som en teknisk innretning på land, og tiltaket krever dispensasjon fra verneforskriften § 3 punkt 1.1. Etablering av broa krever ikke inngrep i bakken (f.eks. graving), og vegetasjonen på det aktuelle stedet er robust, middels rik skogsmark. Innretningen er en midlertidig konstruksjon, som vil være oppført kun i noen få timer. Fylkesmannen kan ikke se at oppføring av broa som omsøkt vil komme i konflikt med verneformål eller verneverdier. Videre anses det som lite sannsynlig at en dispensasjon vil medføre uheldige konsekvensvirkninger. Fylkesmannen finner på dette grunnlag at vilkårene for å innvilge dispensasjon er oppfylt.

Målgang og sekretariat medfører en samlingsplass med publikum på gressletta mellom folkestien og kaféen på campingen. Den aktuelle gressletta har ikke særskilt naturtypeverdi, og blir vurdert som relativt robust mark. Enkle innretninger som lette telt o.l. for en kort periode (maks to dager), er derfor etter vår vurdering tiltak som ikke vil komme i konflikt med verneformål eller verneverdier.

Nødvendig motorisert ferdsel for opp- og nedrigging vil, etter hva Fylkesmannen kan forstå fra søknaden, i all hovedsak kunne utføres på eksisterende veinett innenfor campingområdet. Når det gjelder åpning av traktorvei/folkesti langs Hovekilen til bruk for større kjøretøy, vil det ut fra tiltakshavers redegjørelse, kun være nødvendig å ta denne i bruk i helt spesielle og uforutsette tilfeller. Sjansen for at dette inntreffer vil imidlertid kunne minimaliseres med grundig og bred informasjon til relevant publikum i forkant av arrangementet. Ut fra tidligere erfaring er åpning av veien en sikkerhetsventil som kun brukes i nødstilfeller. Veien ble derfor ikke benyttet under arrangementene i 2011-2014. Omsøkte folkesti er mulig å kjøre på med

normal bilbredde uten å komme i konflikt med vegetasjon utenfor stien, men er ikke anlagt med tanke på motorisert ferdsel. Fylkesmannen er generelt restriktiv når det gjelder motorisert ferdsel i verneområder, men kan ikke se at en åpning for slik ferdsel i forbindelse med et eventuelt krisetilfelle vil stride mot verneformålet eller komme i konflikt med viktige verneverdier. På denne bakgrunn mener Fylkesmannen at det kan åpnes for å gi en midlertidig tillatelse for motorisert ferdsel på nevnte folkesti. Eventuell kjøring må rapporteres til Fylkesmannen snarest etter arrangementet.

Med en betydelig økning i antall deltakere på årets arrangement, vil det bli økt press på parkeringsplassene i Hove leir. Fylkesmannen forutsetter at tiltakshaver gjør nødvendige grep for å overholde søknadspunktet om at all parkering skal foregå utenfor verneområdet.

Det vil erfaringsvis bli en del søppel i området som følge av et slikt arrangement. Fylkesmannen forutsetter at arrangøren sørger for et best mulig opplegg for å håndtere og hindre spredning av søppel ut i landskapsvernområdet under arrangementet. All søppel som genereres av arrangementet, også rundt i løypene, forventes fjernet ut av landskapsvern-området umiddelbart etter arrangementet. Fylkesmannen har god erfaring med rydde- og etterryddingsarbeidet fra tidligere års Hove Tri, og forventer tilsvarende under årets arrangement.

Med hensyn til verneverdier i Raet LVO, innebærer delarrangementet *Swimrun* i hovedsak risiko knyttet til forstyrrelse av hekkende sjøfugl langs svømmetraséen. På oppdrag fra Fylkesmannen, har Statens naturoppsyn (SNO) vært ute og kartlagt de berørte holmene for å sikre kunnskapsgrunnlaget (nml. § 8). Med unntak av holmen nærmest Hove camping, er det ikke registrert hekkende fugl langs traséen. På denne holmen, som deltakerne etter planen skal løpe over, er det observert ett par hekkende tjeld med tre egg. I følge Rødlista 2010 har tjeld status som livskraftig (LC). I tillegg ble det observert ett par makrellterne som hadde en atferd som kunne indikere hekking, men dette kunne ikke dokumenteres. Det var også seks individer av fiskemåke som holdt seg rundt holmen. Etter vår vurdering vil gjentatt løping over denne holmen med stor sannsynlighet kunne medføre redusert hekkesuksess for paret med tjeld, og på bakgrunn av føre-var-prinsippet (nml. § 8) ønsker ikke Fylkesmannen å tillate denne type forstyrrelse. I overenskomst med arrangør har vi derfor blitt enige om at *Swimrun*-traséen må legges utenom denne holmen. Arrangøren må sende inn nytt trasékart for godkjenning før arrangementsdagen.

Slik Fylkesmannen vurderer søknaden, vil det i første rekke være forberedelsene til arrangementet og tilretteleggingen for publikum og utøvere som er utfordrende for verneverdiene. Samlet sett vurderer Fylkesmannen at arrangementet ikke i vesentlig grad strider mot verneformålet, og at det i liten grad innebærer risiko for aktiviteter eller tiltak som kan skade verneverdiene nevneverdig. Arrangementet har begrenset varighet, én gang i året, og vil derved ikke medføre vesentlig økt belastning på økosystemet. Gjennomført på gitte vilkår anser vi faren for miljøforringelse som liten, og anser at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er ivaretatt (nml. § 12). Arrangementet er positivt sett i et folkehelseperspektiv, og fremmer fysisk aktivitet i regionen. Arrangementet er av spesiell karakter, og faren for at det skapes uheldig presedens ved å innvilge dispensasjoner for omsøkte tiltak er etter vår vurdering liten.

Vedtak

Fylkesmannen i Aust-Agder fatter, med hjemmel i nml. § 48, følgende vedtak:

Arendal Triathlon gis dispensasjon fra verneforskrift for Raet landskapsvernområde i Arendal kommune (FOR-2000-12-15-1462) for gjennomføring av arrangementet Hove Tri 2015.

Arrangementet med nødvendig opp- og nedrigging kan gjennomføres som omsøkt lørdag 13. og søndag 14. juni 2015 på følgende vilkår:

- **Arrangøren må sørge for at alle former for avfall blir fjernet umiddelbart etter endt konkurranse, slik at Raet LVO fremstår i minst like god tilstand som før arrangementet tok til.**
- **Midlertidig elementbro må fjernes umiddelbart etter endt konkurranse, og alternativ traktorvei/folkesti langs Hovekilen holdes stengt under arrangementet, med mindre det oppstår en situasjon som krever at traséen åpnes for motorisert ferdsel.**
- **Midlertidige tekniske innretninger som er tillatt oppført under arrangementet, må rigges ned så snart som mulig samme dag som arrangementet avsluttes.**
- **Alle typer løypemerkinger knyttet til arrangementet skal fjernes etter endt konkurranse.**
- **All parkering må foregå utenfor verneområdet.**
- **Trasé for Swimrun-konkurransen må legges om slik at denne ikke berører holmen nærmest Hove Camping. Før arrangementet må arrangøren sende inn revidert kart med ny svømmetrasé til Fylkesmannen for godkjenning.**

Tiltakshaver plikter selv å innhente samtykke fra berørte grunneiere samt nødvendige tillatelser etter annet lovverk.

Dispensasjonen er et enkeltvedtak som kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at det er mottatt. Eventuell klage skal fremsettes skriftlig og sendes til Fylkesmannen i Aust-Agder til behandling før eventuell videresending til Miljødirektoratet.

Med hilsen

Thomas C. Kiland-Langeland
ass. miljøverndirektør

Aslak Gotehus
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.
Saksbehandler: Aslak Gotehus, telefon: 370 17 833

Kopi til:

Arendal kommune

Statens naturoppsyn v/ Rolf Jørn Fjærbu

Statens naturoppsyn v/ Arild Pfaff

Miljødirektoratet

Sendt som e-post

Sendt som e-post

Sendt som e-post

Sendt som e-post